

belangentheorieën).^{120 121} In deze theorieën werd de belastingheffing gezien als de prijs, die de burger diende te betalen voor de bescherming van de overheid.¹²² Voor het bepalen van die prijs zocht men enerzijds aansluiting bij de uitgaven die de overheid moet doen voor het verlenen van bescherming aan persoon of goed (de kostenkant). Anderzijds keek men naar de voordelen die het individu van die bescherming ondervindt (de opbrengstenkant). Voor beide benaderingen van de prijs, de belastingheffing dus, ging men uit van de gedachte dat de sterkste schouders de zwaarste lasten zouden moeten dragen, oftewel dat slechts die belastingheffing rechtvaardig is waarbij alle burgers afhankelijk van hun draagkracht aan belasting bijdragen.¹²³ De belastingheffing diende *algemeen en gelijk* te zijn voor alle burgers.¹²⁴ Het betreft hier dus de *verdeling* van de belastingdruk.¹²⁵

2.2.3 De wending in het belastingpolitieke denken

Deze wending in het belastingpolitieke denken leidde ertoe, dat zowel de noodzakelijkheid als de hoogte en de verdeling van de belastingheffing uit de idee van de "gerechtigheid" moesten worden afgeleid.¹²⁶ De belastingheffing werd tegelijkertijd geprivatiseerd en aan ethische normen onderworpen. Er werd ook waarde gehecht aan het belang van het individu. Het absolute denken ging er niet vanuit dat de (fiscale) belangen van vorst en burgers wel eens tegengesteld zouden kunnen zijn.¹²⁷ In het door het absolutisme getekende tijdperk waren de geprivatiseerde- en ethische benadering van de belastingheffing de scherpste wapens tegen misstanden, zoals de "Auswüchse" van het fiscalisme. Het waren noodzakelijke wapens gezien de nood van de kleine boeren en die van de burgerstand in veel landen en het grote gebrek aan bescherming tegen machthebbers.¹²⁸ Belastingen werden een politieke prijs, waarvan de hoogte en de verdeling door rechtvaardigheidsoverwegingen werden gediktied.¹²⁹ Sedertdien maken de eisen van gerechtigheid deel uit van het instrumentarium van de politiek.¹³⁰ Mann merkt op: "Mitunter ist auch unter dem Einfluss des Naturrechts die Steuerpflicht aus der organischen Solidarität aller Glieder des Staatskörpers oder dem Gesellschaftsvertrag hergeleitet worden". Hij wijst erop dat de werking van de "Assekuranztheorie"

¹²⁰ F.K. Mann[2,blz. 105].

¹²¹ H.J. Hofstra[9,blz.89 e.v.].

¹²² H.J. Hofstra[9]: "De belasting is dan de prijs die de burgers krachtens "contract" voor de aan hun verleende bescherming moeten betalen." (blz.89e v.)

¹²³ F.K. Mann[2,blz. 106,125].

¹²⁴ F.K. Mann[2,blz.106]. Mann schrijft dat Bodin reeds in de 16e eeuw erop wees dat slechts die belastingheffing rechtvaardig is, waarbij alle burgers, naar mate zij daar méér toe in staat zijn, méér daaraan bijdragen.

¹²⁵ F.K. Mann[2]"In der Finanzwissenschaft des. 19. Jahrhunderts ist es üblich geworden zwei Forderungen an die Steuerverteilung zu stellen: das Gleichheitspostulat und das Allgemeinheitspostulat." (blz.97,105)

¹²⁶ Zie hoofdstuk 2.4.1.3. Dit was onder meer nodig om te voorkomen dat de prijs, die feitelijk in de belastingheffing is belichaamd, afhankelijk zou worden van marktschommelingen.

¹²⁷ F.K. Mann[2,blz. 110,111,112].

¹²⁸ F.K. Mann[2,blz.112,113].

¹²⁹ F.K. Mann[2,blz.107,108,111,112].

¹³⁰ F.K. Mann[2,blz.112].